

Metin: Din veya İnanç Özgürlüğünün kapsamı - Baskı yasağı

Din veya inanç özgürlüğünün önemli bir boyutu da baskı yasağıdır. Baskı, birisinin sizi bir şey yapmanız için zorlaması veya tehdit etmesidir.

Herkesin dinine veya inancına sahip olma veya bunu değiştirme hakkı, din veya inanç özgürlüğünün temellerinden biridir. Bir başka deyişle, din veya inanç ve bunların açıklanması yalnızca gönüllülüğe dayanmalıdır.

Baskı yasağı da buradan kaynaklanır. Hiç kimse, hiçbir devlet, dini lider veya herhangi bir kişi veya topluluk, inanç ya da uygulamalarını başkasına dayatma hakkına sahip değildir. Hiç kimse başkalarını bir dine veya inanca inanmaya, bunu sürdürmeye veya değiştirmeye zorlayamaz.

Medeni ve Siyasi Haklara ilişkin Uluslararası Sözleşme, 18. madde 2. fıkra
“Hiç kimse, kendi seçtiği bir din ya da inanca sahip olma ya da bunu benimseme özgürlüğünü zedeleyecek bir baskıya maruz bırakılamaz.”

Bu boyut sadece devletlerin insanlara baskı uygulamasını yasaklamakla kalmaz, devletlere bireyleri toplumdaki diğer insan veya topluluklardan gelebilecek tehdit veya şiddetten koruma yükümlülüğü de yükler.

Ne var ki, dünya genelinde tehdit, şiddet veya para ve hapis cezası gibi birçok baskı olayına rastlanıyor. Bu baskılar, din değiştirme karşılığında iş teklifi veya belirli bir dini veya inancı terk etmemek ya da reddetmek durumunda insanların sağlık ve eğitim hizmetlerine erişimini engelleme gibi daha kurnazca biçimlerde de karşımıza çıkabiliyor.

Bazen devletler de resmi olarak hukuki düzenlemelerle veya yerel makamların işlemleriyle bu baskılara ortak olabiliyor

Bahai topluluğu İran'daki en büyük gayrimüslim dini azınlıktır. 1979 devriminden bu yana, Bahailer İslamiyet'e geçmeleri için hükümet politikaları ile sistematik olarak baskı ve zulme uğramaktadır. Devrim sonrasında 10 yıl boyunca, sırf dini inançları yüzünden 200'den fazla Bahai öldürülmüş, yüzlercesi işkenceye çarptırılmış veya hapsedilmiş ve on binlercesi işlerini, eğitim ve diğer haklara erişimlerini kaybetmiştir.

2017 Aralık ayı itibarıyla İran'da 6'sı ulusal çapta inanç önderi olmak toplam 97 Bahai vicdan mahkûmu olarak hapiste bulunuyordu.

Bu örnek ayrımcılık ile baskı arasındaki bağlantıyı net biçimde gözler önüne seriyor. İran'da Bahailerin üniversiteye gitmesi ve kamu sektöründe çalışması yasaktır. Bu ayrımcı yasa bir baskı yaratmaktadır. Bir öğrencinin veya çalışanın Bahai olduğu anlaşılırsa, ya dinini değiştirecek ya da var olan konumunu kaybedecektir.

Kimi zaman şiddet yanlısı milliyetçi veya radikal gruplar da insanları din veya inançlarını değiştirmeye zorlamaktadır. Kendisine İslam Devleti adı veren Işid, Yezidilere ve Hıristiyanlara din değiştirmeye baskısı yapmış ve reddedenleri öldürmüştür. Hindistan'da Hint Milliyetçileri toplumsal şiddet kullanarak insanları zorla Hinduizm'e döndürmeye çalışmaktadır. Myanmar'da ordu Budizm'e geçmeleri için Hıristiyanlara silah zoruyla baskı uygulamaktadır. Orta Afrika Cumhuriyeti'nin bazı kesimlerinde Müslümanlar Hıristiyanlığa geçmemeleri halinde ölümle tehdit edilmektedir.

İnsanların bir din veya inanç sahibi olma, bunu benimseme veya değiştirme hakları açısından resmen kabul edilen bir baskı yasağı bulunmakla birlikte, birçok insan dinlerini uyguladıkları için hem devletten hem de toplumdan baskı görmektedir. Buna ilişkin bir örnek de kadınların kıyafetleridir. Bazı ülkeler yasalarla kadınları dini kıyafetler giymeye zorlarken, bazıları da bunu tamamen yasaklamaktadır. Bu durumda, dini kıyafet giyen kadınlar kendi inanç topluluğu dışındaki kişilerin, dini kıyafet giymeyen kadınlar ise kendi inanç topluluklarına üye kişilerin tacizine maruz kalabilmektedir.

Bu baskılar çok çeşitli kesimleri etkileyebilmektedir. Birçok ülkede dini inanç veya uygulamaları devletin ideolojisinden veya toplumsal normlardan farklı olan insanlar baskıya uğramaktadır. Azınlıklar, ateistler, din değiştirenler ya da "yabancı" olarak görülen dinlere mensup kişiler bu durumdan etkilenmektedir. Dini topluluklar içerisinde tanrıtanımaz, kâfir olarak görülen veya dinin gereklerini yerine getirmediği düşünülen kişiler, devletten, ailelerinden veya toplumdan gelen baskılarla inançlarını ve davranışlarını değiştirmeye zorlanabilmektedir.

Özetle, baskılar tehdit, şiddet, ayrımcılık, para veya hapis cezası içerebilir ve devletten, kişilerden veya toplumsal gruplardan kaynaklanabilir. Kimseye baskıya uygulanamayacağını savunan uluslararası insan hakları hukuku, devletlere sadece bu yönde bir yasak getirmekle kalmayıp, toplumdaki baskıları önlemek ve durdurmak için etkin bir şekilde hareket ederek insanları koruma ödevi de yüklemektedir.

Bu konuya atıf yapan insan hakları belgeleri de dahil olmak üzere, internet sitesindeki eğitim materyallerini inceleyerek baskı yasağı konusunda daha detaylı bilgiye ulaşabilirsiniz.